

کار حرفه‌ای:

مفاهیم، ویژگیها و کارکرد

(بخش پنجم)

محمد شلیله

در بخشهای پیشین این بحث، تعریف «کار»، پیوندهای بین «کار»، «نوع کار» و «فرد»، مرتبه «کار حرفه‌ای» در مقایسه با سایر مشاغل، همچنین تعریف «کار حرفه‌ای» بر بنیاد دو نظریه متفاوت، یکی نظریه‌ای که بر ویژگیهایی که «کار حرفه‌ای» را از سایر مشاغل متمایز می‌سازد و دیگری نظریه‌ای که بر «مناسبات قدرت-کنترل» در مشاغل حرفه‌ای تاکید دارد، عرضه شد. نظر به اینکه نظریه اخیر در زمان حاضر مورد توافق نسبی پژوهشگران معاصر قرار دارد، در این شماره مبانی تکوین «قدرت حرفه‌ها» مورد توجه قرار می‌گیرد.

عوامل تکوین قدرت حرفه‌ای

پرسش مقدر در مورد تکوین قدرت «حرفه‌ها» این است که چرا و چگونه برخی از مشاغل به قدرتی که موجب شناسایی آنها به عنوان مشاغل حرفه‌ای می‌شود، دست می‌یابند و سایر مشاغل نه؟ چرا برای مثال وکلا قدرت بیشتری از مشاورین املاک^۱ دارند، یا چگونه است که پزشکان عمومی به اقتدار بیشتری نسبت به متخصصان طب مفصلی^۲ دست می‌یابند و گروه نخست حرفه‌ای شناخته می‌شوند و گروه اخیر نه؟ برخی عامل اصلی تکوین قدرت حرفه‌ای را به «دانش مجردی» که محتوای مشاغل حرفه‌ای را تشکیل می‌دهد نسبت می‌دهند (شلیله، ۱۳۸۳) و معتقدند که «دانش» و «قدرت» همزادند. به عقیده این گروه از صاحب‌نظران، شغلی که عملکرد آن بر دانش مجرد متکی باشد، چنانچه اهمیت آن به وسیله عموم، رسانه‌ها و سیاست‌گزاران پذیرفته شود، اسباب اقتدارش در جامعه فراهم می‌شود. شماری دیگر اقتدار حرفه‌ها را با عوامل متعددی که هر یک به اقتدار جنبه‌ای از فعالیت هر حرفه می‌انجامد مرتبط می‌دانند و معتقدند که تکوین قدرت حرفه‌ها امری پیچیده و چند وجهی است. برای مثال ابات (Abbott, 1988) معتقد است که قدرت حرفه‌ها در زمینه کنترل محتوای کار حرفه‌ای و شیوه انجام آن، در موسساتی که شاغلان مشاغل حرفه‌ای در آنها آموزش می‌بینند نطفه می‌بندد، با اخذ مجوز کار حرفه‌ای در صورت گذراندن امتحانات مربوط و دستیابی به گواهی کار حرفه‌ای رسمیت می‌یابد و در صورت رعایت ضوابط اخلاقی کار حرفه‌ای مورد پذیرش عموم قرار می‌گیرد، و سرانجام در صورت عرضه عملکرد اثربخش تداوم می‌یابد. فریدسن (Freidson, 1986) میزان قدرت حرفه‌ها را به مشارکتشان در تصمیم‌سازیها و اداره امور، میزان مشارکتشان در تعریف نیازهای عموم و تحلیل مسائل مربوط، و به میزان مشارکتشان در تخصیص منابع و اندازه نفوذشان بر استفاده‌کنندگان از خدمات حرفه‌ها مرتبط دانسته است. بعدها فریدسن (Freidson, 2001) دریافته است که هیچ حرفه‌ای بدون حمایت دولت نمی‌تواند وجود داشته باشد. در حالی که اغلب پژوهشگران در این زمینه، «قدرت» و «مشروعیت» را در حرفه‌ها از هم باز می‌شناسند، فریدسن معتقد است که قدرت و مشروعیت حرفه‌ها توأماً به میزان حمایت دولتها و مشتریان بزرگ بستگی دارد. ابات نیز معتقد است که دولتها می‌توانند قدرت حرفه‌ها را به میزان چشمگیری محدود کنند. دیگران عوامل دیگری را در زمینه قدرت گرفتن حرفه‌ها در کنار عوامل پیشگفته موثر دانسته‌اند، از این میان

مردم و دولتها از اصولی که بر انجام وظایف شغلی شان حاکم است و همچنین توانایی آنان در به خدمت در آوردن رسانه ها در جهت معرفی آنان به جامعه و کسب مقبولیت سیاسی مرتبط دانسته اند (Hall, 1994).

منابع:

● شلیله، محمد، حرفه ها و حرفه ای گری، فصلنامه حسابرس، ۱۳۸۳، سال ششم شماره ۲۵، تهران

● Hall, R.H., **Sociology of Work: Perspective, Analysis, and Issues**, Fine Forge Press, USA, 1994

پانوشتها:

- 1- Realtors
- 2- Chiropractics

برتیلسون (Bertilsson, 1990) برارتباط بین قدرت حرفه ها و حقوق شهروندی در جامعه ها تاکید دارد؛ پرکین (Perkin, 1996) قدرت حرفه ها را با صورتبندیهای اجتماعی و تاریخی مرتبط می داند و معتقد است که قدرت حرفه ها در جامعه های مدرن پدیدار گردیده و در جامعه های پسامدرن و پسا صنعتی که تحت سیطره حرفه ای هاست، شدت گرفته است؛ و کراس (Krause, 1996) بیشتر زمینه اقتصادی و اجتماعی و سیاسی حرفه ها را در قدرت گرفتن آنها پراهمیت یافته است (شلیله، ۱۳۸۳).

سایر پژوهشگران، عوامل تکوین قدرت حرفه ای را با شیوه ای که بعضی مشاغل حرفه ای با عموم مردم ارتباط برقرار می کنند، و رویکرد سازمان یافته این گونه مشاغل در راستای آگاه کردن عموم

لزوم جمع آوری قطعات معمای تصویری به نام استانداردهای بین المللی حسابداری

بیش از یک چهارم یا به عبارتی ۲۷ درصد شرکتهای بریتانیایی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار لندن که توسط انجمن حسابداران خبره انگلستان و ویلز (ICAEW) مورد بررسی قرار گرفته اند معتقدند که با شروع کاربرد استانداردهای بین المللی حسابداری از سال ۲۰۰۵ در بریتانیا، شاخصهای کلیدی عملکرد آنها افت نشان خواهد داد. به گفته اریک انستی (Eric Anstee) رئیس انجمن حسابداران خبره انگلستان و ویلز در همایش سالانه این انجمن در تابستان سال جاری میلادی در لندن با عنوان «حسابداری در سال ۲۰۰۴» اگر دلایل لزوم کاربرد این استانداردها و اثرات ناشی از این کاربرد توسط تحلیلگران مالی و سرمایه گذاران مورد بحث و بررسی قرار نگیرد حرکت نزولی شاخصهایی چون سود هر سهم، بازار مالی را غافلگیر خواهد کرد. گرچه تا به حال فقط ۱۷ درصد از شرکتهای مورد بررسی پذیرفته شده در بورس لندن، برنامه ای برای اطلاع رسانی و بحث در مورد اثرات کاربرد استانداردهای بین المللی حسابداری بر صورتهای مالی خود تنظیم کرده اند، اما ۵۳ درصد شرکتهای مزبور نیز چنین برنامه هایی را در دست تنظیم دارند.

دو راه حل پیشنهادی انجمن حسابداران خبره انگلستان و ویلز به شرکتهای پذیرفته شده در بورس لندن عبارت است از:

- افشای کامل تغییرات کلیدی در روشهای حسابداری در گزارش مالی پایان سال ۲۰۰۴ خود، و یا
- ارائه خلاصه حساب سود و زیان و ترازنامه سال ۲۰۰۵ خود در گزارش مزبور.

بررسی پیشگفته همچنین نشان می دهد که در مجموع آگاهی اکثر شرکتهای بریتانیایی (از زمان انجام اولین پژوهش انجمن حسابداران خبره انگلستان و ویلز در سال گذشته) از ضرب الاجل تعیین شده توسط جامعه اروپا برای کاربرد الزامی استانداردهای بین المللی حسابداری از ۶۱ درصد در سال ۲۰۰۳ به ۸۱ درصد در سال جاری میلادی، افزایش یافته است.